HARIDUS- JA TEADUSMINISTEERIUM

TEEJUHT ABIÕPETAJA ROLLI JA TÖÖÜLESANNETE MÕISTMISEKS

Infoleht aitab abiõpetajal, rühmameeskonnal, lastehoiu ja lasteaia juhtidel ning pidajatel mõista abiõpetaja ülesandeid ning kujundada toimivat koostööd ja selget töökorraldust.

ABIÕPETAJA KUTSEKVALIFIKATSIOON JA AMETINÕUDED

Abiõpetajal peab olema vähemalt keskharidus, nõutaval tasemel eesti keele oskus ning lapsehoidja kutse või pedagoogilised kompetentsid (AHS § 29 lg 5 ja § 38 lg 4).

Abiõpetajatele, kes töötasid enne 1. septembrit 2025 õpetajat abistava töötajana, kehtib üleminekuaeg. Neil on aega nõutava keskhariduse ja pedagoogiliste kompetentside omandamiseks kuni 31. augustini 2029 (AHS § 54 lg 3). Eesti keele oskuse nõue (vähemalt B2-tase) peab siiski olema täidetud alates 1. augustist 2026.

Kui uue töötaja värbamisel ei leita kvalifikatsiooninõuetele vastavat abiõpetajat, võib lastehoid või lasteaed võtta kuni üheks aastaks tööle ka inimese, kellel on **vähemalt keskharidus, abiõpetaja tööks sobivad isikuomadused ja nõuetele vastav eesti keele oskus.** Abiõpetaja arendab järjepidevalt oma tööks vajalikke kutseoskusi (AHS § 28 lg 2). See tähendab, et kutseoskuste arendamine on osa abiõpetaja tööst ka pärast nõutava kvalifikatsiooni omandamist.

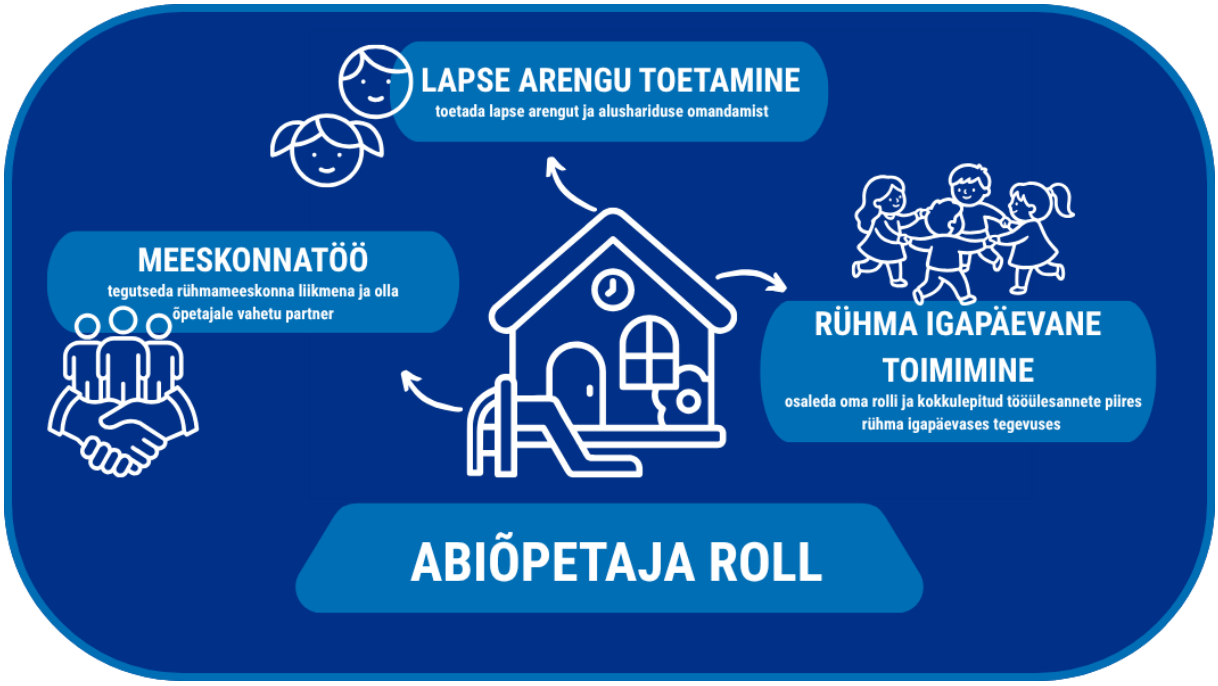

ABIÕPETAJA TÖÖÜLESANDED JA RÜHMA TÖÖKORRALDUS

Abiõpetaja konkreetsed tööülesanded võivad rühma töökorraldusest sõltuvalt erineda. Seejuures tuleb arvestada abiõpetaja põhirolli ja vastutuse piire.

- **ÕPETAJA ASENDAMINE** – õpetaja lühiajalisel puudumisel võib abiõpetaja töökorraldus ajutiselt muutuda, kuid abiõpetajale ei saa anda õpetaja rolli ning seadusest tulenevaid kohustusi püsiva tööülesandena.
- **RÜHMA IGAPÄEVAST TOIMIMIST TOETAVAD ÜLESANDED –** abiõpetaja võib täita kokkulepitud ülesandeid, mis on seotud rühma igapäevase töö ja toimimisega, kuid ei takista tema põhirolli täitmist.
- **ÜRITUSTE; PROJEKTIDE JA MUUDE ÜHISTE TEGEVUSTE KORRALDAMINE** – abiõpetaja osalemine ja vastutus nendes tegevustes sõltub rühma töökorraldusest ning kokkulepetest tööandjaga.

Rühmameeskonna moodustavad õpetajad ja abiõpetajad. Iga rühmameeskonna liige on oluline ning keegi pole oma ülesannetes vähem tähtis. Õpetaja roll on kavandada ja juhtida õppe- ja kasvatustegevust ning koostöös abiõpetajatega toetada iga lapse arengut ja alushariduse omandamist. Seetõttu peab abiõpetaja vahetu tegevus lastega olema tema ameti sisuline ja lahutamatu osa. Kuigi abiõpetajate konkreetsed ülesanded võivad sõltuvalt rühma töökorraldusest erineda, peab iga abiõpetaja osalema lastega seotud õppe- ja kasvatustegevuses. Seetõttu ei saa tema tegevus piirduda üksnes koristamise, toitlustamise või muude majandusülesannetega.
Rühma korrashoiu ja igapäevase toimimisega seotud tegevused võivad olla abiõpetaja ülesannete osa, kui need toetavad õpi- ja kasvukeskkonna kujundamist ning laste arengut. Seejuures võivad sellised tegevused olla seotud ka õppe- ja kasvatustööga, näiteks kui abiõpetaja koostöös õpetajaga juhendab lapsi mänguasju ja töövahendeid korrastama, puhtust hoidma või igapäevatoimingutes osalema.

TÖÖÜLESANNETE KOKKULEPPIMINE

Seadus määrab abiõpetaja rolli põhisisu. Abiõpetaja konkreetsed tööülesanded määratakse kindlaks töölepingus ja ametijuhendis ning neid täpsustab asutuse töökorraldus.

ABIÕPETAJA PÕHIÜLESANDED

Tööülesannete täpsem sisu sõltub sellest, kas abiõpetaja töötab lasteaias või lastehoius, samuti asutuse õppekavast ja töökorraldusest.

Abiõpetaja ülesanded	Sisu	Õiguslik alus
Osalemine õppe- ja kasvatustegevuses	Lasteaias viivad tegevust läbi õpetajad ja abiõpetajad. Õpetajal on juhtiv, abiõpetajal õpetajat abistav roll. Lastehoius töötab abiõpetaja koos õpetajaga ning osaleb õpetajat abistavas rollis õppe- ja kasvatustegevuses vastavalt lastehoiu töökorraldusele.	*(AHS § 28 lg 1 lasteaias, AHS § 37 ja 39 lastehoius)*
Iga lapse arengu ja alushariduse omandamise toetamine	Abiõpetaja toetab oma tegevusega iga lapse arengut ja alushariduse omandamist, lähtudes lapse vajadustest ja heaolust.	*(AHS § 28 lg 1)*
Lapse arengu ja toimetuleku jälgimine lastehoius	Abiõpetaja jälgib ja hindab koostöös õpetajaga lapse arengut ja toimetulekut, jagab tähelepanekuid rühmameeskonnaga ning osaleb nende põhjal õppe- ja kasvatustegevuse kohandamises.	*(AHS § 39 lg 1)*
Igapäevatoimingutes abistamine ja iseseisvuse toetamine	Laste juhendamine ja toetamine söömisel, riietumisel, hügieenitoimingutes, puhkeajal ja tegevuste vahetumisel, et toetada nende iseseisvust ja heaolu ning rühma sujuvat päevarütmi.	*(AHS § 28 lg 1 ja AHRÕK § 8 lg 2)*
Võimetekohase õppe ja vajaliku toe korraldamises osalemine	Abiõpetaja teeb koostööd õpetajate, tugispetsialistide ja teiste spetsialistidega lapse arengut toetava õppe ja toe kavandamisel ning rakendamisel.	*(AHS § 12 lg 1)*
Individuaalse arenduskava koostamises osalemine lasteaias	Abiõpetaja teeb koostööd rühmaõpetaja, tugispetsialistide ja perega lapsele individuaalse arenduskava koostamisel, kui laps vajab individuaalset arenduskava.	*(AHS § 13 lg 5)*
Lastehoiu või lasteaia rühma õpi- ja kasvukeskkonna kujundamises osalemine	Abiõpetaja osaleb koostöös õpetajaga turvalise, lapse arengut toetava ning õppimist ja tegutsemist soodustava õpi- ja kasvukeskkonna kujundamises.	*(AHRÕK § 1 lg 2 punkt 4 ja § 2 lg 3 punkt 3)*

ÕPETAJA JA ABIÕPETAJA ROLLIDE ERINEVUS:

Õpetaja kavandab ja juhib lasteaia õppe- ja kasvatustegevust. Abiõpetaja osaleb selle läbiviimises õpetajat abistavas rollis: juhendab ja abistab lapsi, aitab korraldada rühma igapäevast tegevust ning jagab õpetajaga lapse arengut ja toimetulekut puudutavaid tähelepanekuid.
Kui õpetaja on kavandanud tegevuse alarühmades, võib abiõpetaja õpetaja kavandatu alusel viia ühe alarühmaga läbi lapse arengut toetavaid tegevusi.

MILLISED ÜLESANDED VÕIVAD ABIÕPETAJA TÖÖ HULKA KUULUDA?

Järgmised ülesanded võivad kuuluda abiõpetaja töö hulka, kui need on töökorralduses või töötajaga kokku lepitud ega takista tema põhirolli täitmist lastega töötamisel.

- **Rühma korrashoid** – rühma ruumide, sisustuse ja vahendite korrastamine ning puhtuse hoidmine. Korrashoid võib olla seotud ka õppe- ja kasvatustegevusega, näiteks laste juhendamisel mänguasjade ja töövahendite korrastamisel.
- **Toiduga seotud toimingud** – näiteks toidu serveerimise ettevalmistamine ning nõude ja pindade pesu ja korrashoid vastavalt rühma töökorraldusele. Söögiaeg on ühtlasi osa lapse igapäevatoimingutest, mille käigus toetatakse lapse iseseisvust ja kujundatakse söömise, lauakatmise ja koristamise harjumusi.
- **Muud rühma tööga seotud tegevused** - sisuks võib näiteks olla õppematerjalide valmistamine, sündmuste korraldamine, projektides osalemine. Suurema mahuga (lisa)ülesanded tuleb töötajaga enne selgelt kokku leppida.

Seadus määrab abiõpetaja põhirolli, kuid see ei tähenda, et kõigil abiõpetajatel peavad olema täpselt samad tööülesanded. Töökorraldusest sõltuvad ülesanded ei tohi samas muuta abiõpetaja ametikohta sisuliselt mõneks muuks ametikohaks.